

John Pilger: Σας εύχομαι έναν ωραίο πόλεμο στο Disneyland.

Την περασμένη βδομάδα, τη Μέρα των Βετεράνων, η εταιρεία Walt Disney ανακοίνωσε ότι έχτιζε ένα νέο θεματικό πάρκο κοντά στην Ουάσιγκτον, εορτάζοντας με “διασκεδαστική σοβαρότητα” την ιστορία της Αμερικής. “Δεν θα είναι μία άποψη Pollyanna” εξήγησε ο Robert Weiss, αντιπρόεδρος του Disney. “Θέλουμε να αισθανθείτε πώς ήταν να είναι κανείς σκλάβος. Θέλουμε να σας κάνουμε να νοιώθετε στρατιώτης στον εμφύλιο πόλεμο. Θέλουμε να δημιουργήσουμε “virtual reality” (πλασματική πραγματικότητα). Και προσέξτε, θα είμαστε πολύ ευαίσθητοι στο θέμα του πολέμου του Βιετνάμ”.

Ο πόλεμος του Βιετνάμ, ο πιο μακροχρόνιος στην ιστορία των Η.Π.Α., θα παρουσιάζεται ως μέρος μίας μόνιμης έκθεσης με τον τίτλο “Πεδίο της Νίκης”. Ακριβώς με ποιό “ευαίσθητο” τρόπο θα παρουσιαστεί ο πόλεμος δεν εξηγούν τα φυλλάδια του Disney. Ούτε γίνεται αναφορά σε άλλους αποικιακούς πολέμους και επιδρομές, όπως οι επιθέσεις εναντίον του αμάχου πληθυσμού στη Νότιο Αμερική, στην Καραϊβική και στις Φιλιππίνες. Δεν γίνονται αναφορές στα γεγονότα αυτά στα σχολεία των Η.Π.Α. Αγνοούνται λίγο-πολύ και στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια παιδεία, ενώ η “εμπειρία” του Βιετνάμ παρουσιάζεται ως ένα ακριβό αλλά καλοπροαίρετο “λάθος”, ακόμα και ως μία “ευγενής σταυροφορία”.

Το “κόστος” παρουσιάζεται συχνά με ένα δακρύβρεκτο συναισθηματικό τρόπο, εικονίζοντας τις Η.Π.Α. ως θύμα. Συγχρόνως δίνεται έμφαση στους χαμηλούς αριθμούς των αμερικανών απωλειών στον πόλεμο (σε σύγκριση με τον αριθμό των Βιετναμέζων) και στην κατασκευασμένη ιστορία των Αμερικανών αγνοουμένων, που ήταν ο μηχανισμός για να διατηρείται το εμπάργκο εναντίον του Βιετνάμ επί 18 χρόνια. Το Hollywood έχει κουραστεί, ευτυχώς, με το angst του Βιετνάμ, και επικεντρώνεται σε νέα θέματα, καταλλήλως εμπορικά, αφήνοντας τη συντήρηση του μύθου σε άλλους.

Την περασμένη Παρασκευή, η Washington Post αφιέρωσε σχεδόν όλη την πρώτη σελίδα της στην ανακοίνωση του Disney, και σε ένα άρθρο με τον τίτλο: “Ένας τόπος θεραπείας”. Το θέμα ήταν η αποκάλυψη από τον Αντιπρόεδρο Αλ Γκορ ενός μνημείου για τις γυναίκες στον πόλεμο του Βιετνάμ, που στοίχισε 4 εκατομμύρια δολάρια. “Δεν ακούσαμε ποτέ την ιστορία των γυναικών”, είπε ο Γκορ, “και δεν τις ευχαριστήσαμε όπως θα έπρεπε. Αυτός είναι ο λόγος αυτού του Μνημείου”.

Το μπρούντζινο μνημείο απεικονίζει τρεις Αμερικανίδες να βοηθούν έναν τραυματισμένο στρατιώτη. Στην πραγματικότητα, αντίθετα με αυτό που προβάλλεται σήμερα, οι

περισσότερες γυναίκες που υπηρέτησαν στο Βιετνάμ σπανίως βρέθηκαν κοντά σε μάχες. Υπηρετούσαν ως νοσοκόμες, γραμματείς, ελεγκτές πτήσεων και εναέριας κυκλοφορίας, και ως αναλύτριες στις υπηρεσίες πληροφοριών. Σε δεκαπέντε χρόνια πολέμου σκοτώθηκαν οκτώ.

Στην ίδια χρονική περίοδο έχασαν τη ζωή τους πάνω από πέντε εκατομμύρια Βιετναμέζοι και ένα δυσανάλογα μεγάλο ποσοστό ήταν γυναίκες. Αυτές οι γυναίκες πέθαναν κάτω από μία βροχή από Αμερικάνικες βόμβες και συσκευές “κατά προσωπικού” που μετέτρεψαν το Βιετνάμ σε ερευνητικό εργαστήριο για τις νέες τεχνολογίες των “πολέμων εναντίον των πολιτών”. Πέθαναν στα χωράφια καλλιεργώντας ρύζι, μέσα σε εύθραυστα καταφύγια, προσπαθώντας να προστατεύσουν τα παιδιά τους από το ναυάλμ που έπεφτε απάνω στα χωριά τους με πυρίνες φλόγες. Στο βόρειο Βιετνάμ πέθαναν στα γυναικεία τμήματα της εθνικής φρουράς, αμυνόμενες με γενναίότητα, με τον ελαφρύ οπλισμό τους εναντίον των δολοφονικών επιδρομών των Αμερικάνικων F105 και των Φάντομς. Πέθαναν σε πλαγιές λόφων όπως στο Ντογκ Λοκ, όπου βρήκα τους τάφους των μελών ενός αντι-αεροπορικού πυροβολείου. Όλες ήτανε νέες γυναίκες ... Βο Θι Θαν, ηλικία 22, Ντουόγκ Θι Θαν, ηλικία 19. Άλλες πέθαναν στις Φυλακές στα “κλουβιά των τίγρεων”, όπου βασανιστήκανε μέχρι θανάτου, και άλλες από υπερβολικές δόσεις ναρκωτικών στα πορνεία και στα μπαρ που υπηρετούσαν τους εισβολείς.

Οι συνέπειες του Αμερικάνικου προγράμματος αποφυλίσωσης συνεχίζουν να σκοτώνουν ακόμα και σήμερα. Το πρόγραμμα είχε ονομαστεί “Επιχείρηση Άδης”, μέχρις ότου αλλάξανε το όνομα σε κάτι πιο φιλικό - “Επιχείρηση Ranch Hand” - που κατέστρεψε σχεδόν τα μισά δάση, και δηλητηρίασε τη γη και την τροφική αλυσίδα. Εξ αιτίας των χημικών ουσιών που χρησιμοποιήθηκαν τότε, αμέτρητος αριθμός γυναικών στο Βιετνάμ συνεχίζουν ακόμα και σήμερα να γεννάνε παιδιά που τους λείπουν τα μάτια ή και μέρος το κεντρικού νευρικού συστήματος.

Ο Γκορ έχει δίκιο λοιπόν όταν λέει “δεν ακούσαμε ποτέ την ιστορία των γυναικών”. Στην Αμερική δεν υπάρχει “τόπος θεραπείας” για τις γυναίκες του Βιετνάμ. Μας υπενθυμίζει για άλλη μία φορά πώς διαστρεβλώνεται η ιστορική αλήθεια στην ανοιχτή κοινωνία. Ίσως είχε δίκιο ο Πρόεδρος Μπους όταν το 1991 ανακοίνωσε ότι η “νίκη” στον Κόλπο είχε σβήσει το “σύνδρομο του Βιετνάμ”, ένας ευφημισμός για τις βαθείες ενοχές που αισθάνονται πολλοί Αμερικανοί γι’ αυτά που έπραξε η κυβέρνησή τους στο Βιετνάμ. Οπωσδήποτε δεν υπάρχει “σύνδρομο του Κόλπου”. Η σφαγή 200.000 ανθρώπων, με την τεχνολογία που αναπτύχθηκε στο Βιετνάμ, έχει πολύ βολικά αποσβεστεί από τη μνήμη.

Την επομένη από την ανακοίνωση του Disney και τα επίσημα αποκαλυπτήρια του μνημείου, έτυχε να παίρνω συνέντευξη από έναν πρώην κυβερνητικό αξιωματούχο των Η.Π.Α. που είχε υπηρετήσει στη Νότιο-Ανατολική Ασία. Ήταν ανήσυχος, μιλούσε για το σκοτωμό του ενός τρίτου του πληθυσμού του Ανατολικού Τιμόρ από τη δικτατορία της Ινδονησίας, η οποία υποστηρίζεται και εξοπλίζεται από την ίδια ομάδα στην Ουάσιγκτον που ήταν υπεύθυνη για τις καταστροφές στο Βιετνάμ. Ο αμερικανός αξιωματούχος ανέφερε πολύ συχνά το όνομα του Henry Kissinger. Βλέποντας έξω τα φθινοπωρινά φύλλα να πέφτουν στη Λεωφόρο Κοννέκτικατ, είπε: “Ξέρεις, περνώντας δίπλα απ’ αυτά τα μνη-

μεία, σκέφτομαι πως ο κόσμος θα έπρεπε να ξέρει ότι οι δικοί μας νεκροί δεν είναι παρά ένα μικρό ποσοστό απ' αυτούς που σκοτώσαμε ή που επιβλέψαμε το θάνατό τους. Αυτή η απόσταση μεταξύ του μύθου, του μεγάλου ψέμματος και της αλήθειας με αφήνει έκπληκτο, ακόμα και μετά από τόσα χρόνια”.

Δεν θα υπάρχει ένα ταμπλό για το Ανατολικό Τιμόρ στο “Πεδίο της Νίκης” του Disney. Και αμφιβάλλω αν θα υπάρχει καμιά αναφορά στο Ελ Σαλβαντόρ, παρόλο που η αλήθεια για το τι συνέβη εκεί - και ακόμα συμβαίνει - έκανε μία πρόχειρη δημόσια εμφάνιση την περασμένη βδομάδα. Υπό την πίεση του Κονγκρέσου δόθηκαν περίπου 12.000 επίσημα έγγραφα στο φως της δημοσιότητας. Τα έγγραφα αυτά αποκαλύπτουν ότι οι Πρόεδροι Ρήγκαν και Μπους συνωμότησαν με τους υπεύθυνους τυράννους των ομάδων θανάτου στο Ελ Σαλβαντόρ. Περίπου 75.000 άνθρωποι σκοτώθηκαν μεταξύ του 1980 και του 1991. Οι περισσότεροι απ' αυτούς δολοφονήθηκαν από τις ομάδες θανάτου και από κυβερνητικές “δυνάμεις ασφαλείας”, εξοπλισμένες, πληρωμένες και πολλές φορές εκπαιδευμένες από τις Η.Π.Α. Σήμερα, το Ελ Σαλβαντόρ περιγράφεται ως ένας “θρίαμβος της Ειρήνης” για τα Ηνωμένα Έθνη. Στην πραγματικότητα, φίλοι του Ρήγκαν και του Μπους συνεχίζουν να διοικούν τις ομάδες θανάτου. Τον Αύγουστο σκότωσαν 271 “ύποπτους ως αριστερούς”. Αυτή είναι η συνεισφορά τους στις εκλογές του επόμενου μηνός, στις οποίες οι λαϊκές και αριστερές δυνάμεις έχουν πεισθεί από τον ΟΗΕ να λάβουν μέρος. Ο Πρόεδρος Κλίντον έχει υποσχεθεί να δώσει ένδεκα εκατομμύρια δολάρια ως βοήθεια προς την κυβέρνηση του Ελ Σαλβαντόρ.

Αραγε αυτή η “ευαισθησία” του Disney για το Βιετνάμ θα υπάρχει και για την επιχείρηση Restore Hope στη Σομαλία; Οι δύο περιπτώσεις μοιάζουν πολύ. Οι επιθέσεις των αμερικάνικων ελικόπτρων προς τον άμαχο πληθυσμό δεν διαφέρουν και τόσο απ' αυτούς στο Βιετνάμ, όπου το ελικόπτερο είχε αναπτυχθεί ως αποτελεσματικός τρόπος “ειρηνολοίησης” του πληθυσμού. Και ο Κλίντον, που λέγεται ότι ήταν εναντίον του πολέμου στο Βιετνάμ, έχει έντονα υποστηρίξει την αρπακτική ηχώ του πολέμου αυτού στη Σομαλία. Οι περισσότεροι νεκροί είναι, βέβαια, “τοπικοί” - όρος της Ουάσιγκτον. Στο Βιετνάμ τους ονόμαζαν “merelies” από το “merely goods”, δηλαδή “ασήμαντοι”.

Στο δεύτερο μισό του 20ου αιώνα, ο πόλεμος του Βιετνάμ μας δίνει ένα μοναδικό ιστορικό μάθημα: Είναι λυδία λίθος για να καταλαβαίνουμε τι σημαίνει σύγχρονος ιμπεριαλισμός. Αυτοί που πείσθηκαν ότι ο Τζώρτζ Μπους έστειλε τους πεζοναύτες στη Σομαλία για φιλανθρωπικούς σκοπούς θα είχαν γλιτώσει από τη σημερινή τους απογοήτευση εάν κρατούσαν στο νου τους το “σωτήριο” ρόλο που παίζανε οι πεζοναύτες στο Βιετνάμ το 1965. Ο τόπος, τα πρόσωπα και οι άμεσοι στόχοι μπορεί να αλλάζανε: αλλά η άσκηση εξουσίας παραμένει η ίδια.

Νομίζω πως ο Disney δεν πρέπει να είναι και τόσο “ευαίσθητος” στη προσέγγισή του προς το Βιετνάμ. Θα έπρεπε να αναγγέλλει πως ο πόλεμος ήτανε, τουλάχιστον εν μέρει, μία νίκη της Αμερικής. Η Αμερική πέτυχε στους περισσότερους από τους σκοπούς της. Το Βιετνάμ ουσιαστικά καταστράφηκε και ο “ιός” του εναλλακτικού αναπτυξιακού μοντέλου σταμάτησε εκεί και δεν μεταδόθηκε στην ευρύτερη περιοχή. Η Αμερική οργάνωσε έναν αποκλεισμό που ανάγκασε το Βιετνάμ να εγκαταλείψει ό,τι σχεδόν είχε κατα-

φέρει να πετύχει με το κοινωνικό του σύστημα, όπως η γενική ιατρική περίθαλψη και παιδεία, και να υποδεχθεί το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Παγκόσμια Τράπεζα, που τώρα προσπαθούν να το εντάξουν στην “παγκόσμια οικονομία”. Μετά από μισό αιώνα που πολεμούσαν και απέκρουαν σειρά εισβολών, οι Βιετναμέζοι αναγκάζονται τώρα να διαφημίζουν τον εαυτό τους ως “τα πιο φτηνά εργατικά χέρια στην Ασία”. Δεν έχω καταλάβει γιατί το Hollywood δεν αναγνωρίζει αυτή την επιτυχία. Θα έλεγα ότι στη “virtual reality” του Πεδίου της Νίκης του Disney, η ώρα είναι κατάλληλη για μία τέτοια αναγνώριση.

Gilles Perrault: *Οι εορτασμοί της απόβασης στη Νορμανδία: Περασμένες μάχες;*

Οι Γάλλοι θα είχαν εκπλαγεί πολύ αν μάθαιναν την άνοιξη του 1944 ότι πενήντα χρόνια αργότερα θα είχαν το γενικό πρόσταγμα των εορτασμών και την επιλογή των προσκεκλημένων. Τι ήταν τότε η Γαλλία; Το γήπεδο όπου δινόταν η μάχη. Είναι βέβαιο ότι η γαλλική Αντίσταση είχε μια ουσιαστική συμμετοχή στην επιτυχία της απόβασης, χάρις στο εκπληκτικό έργο πληροφόρησης. Στην επιχείρηση συμμετείχαν μερικές εκατοντάδες γάλλοι ναύτες, μια φούχτα αεροπόρων και οι εκατόν εβδομήντα επτά γενναίοι της ομάδας Kieffer. Αυτή η θαρραλέα συμμετοχή ελάφρυνε ανεπαίσθητα την ευθυμγορία των αριθμών. Η νίκη προφανώς ανήκε στις δεκάδες χιλιάδες των Βρετανών, Αμερικανών και Καναδών που ρίχτηκαν στις παραλίες της Νορμανδίας την αυγή της “πιο μεγάλης ημέρας”. Προμηθεύσαμε την άμμο, έδωσαν το αίμα τους.

Είναι γνωστό ότι οι Σύμμαχοι έκριναν φρόνιμο να μην ειδοποιήσουν τον αρχηγό της ελεύθερης Γαλλίας παρά το προηγούμενο βράδυ της επιχείρησης και όχι χωρίς διαταγμούς, για να χρησιμοποιήσουμε έναν ευφημισμό. Ποιός θα μπορούσε τότε να προβλέψει ότι στο μακρινό διάδοχο του στρατηγού ντε Γκώλ θα έπεφτε ο κλήρος να προσκαλέσει ή όχι στους εορτασμούς το γερμανό καγκελάριο; Εκείνη την εποχή η ιδέα θα φαινόταν γελοία, αν όχι προσβλητική, δηλαδή το δικαίωμα του εδάφους να θριαμβεύσει πάνω στο δικαίωμα του αίματος. Η ελάχιστη ευγένεια δεν θα συνίστατο στο να αφεθούν οι βετεράνοι σύμμαχοι να καλέσουν αυτούς που θα ήθελαν στον εορτασμό της θυσίας των συντρόφων τους;

Μια μάχη που κερδίστηκε στις πεδιάδες της Ανατολής

Αντίστροφα, κανείς δεν θα μπορούσε να φανταστεί το 1944 ότι ο πλέον εξέχων αντιπρόσωπος του ρωσικού λαού δεν θα παρευρισκόταν, για την πεντηκονταετία, ανάμεσα στο βασιλιά της Νορβηγίας και το μεγάλο δούκα του Λουξεμβούργου. Ήδη επί τρία έτη η ελπίδα ενσαρκωνόταν στον κόκκινο στρατό. Μπορεί να σβύστηκαν από το χάρτη τα